

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 ft — kr.
 Félévre . . . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Egy óra . . . . . — „ 50 „
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádasy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszó-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői Iroda:
PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény inté-
 zendő.
 —
 Kéziratok vissza nem adatnak.
 —
Hirdetések
 a kiadóhivatalban vétetnek föl.
 Előzetesek elfogadtnak mér
 valamennyi könyvkereske-
 désben.

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben

A király-napok.

(H) Az ünnepségeknek vége. A mikre hetekkel, sőt hónapokkal előbb készültünk, ma már csak álmokép tünnek föl. Hogy is volt hát? A király, Magyarország apostoli királya lejött Pécsre, a székesegyház fölszentelésére.

Lejött s látta ujjáalkotva azt a tempomot, melyet 10 év előtt a régi alakjában látott.

Lejött s látta népe hódolatának, tiszteletének, szeretetének oly impozáns kifejezését, a melyre nemcsak ő, a fölség, hanem egész kísérete a meglepetés, a bámulat hangján tette megjegyzéseit; a mire idegen törvényhatóságok küldöttéi azt mondták: „Pécs után ne jöjjön hozzánk a király, mert így mi nem tudjuk fogadni.”

Az öröm általános volt, de még sem teljes. Valami történt, a mi a szakadó esőn is túltett; a mi a jól fönhangolt kedélyeket visszafelé hangolta; a mi czélzatosan történt, de czélzatában tévesztett volt, mert a kívánt hatást úgy sem érte el s csak a szép összhangot zavarta meg.

A koronás királyt „egy magasztos egyházi ünnepély” hívta körünkbe, mint a hogy ő fölsége mondotta a fogadtatáskor a város polgármesterének adott válaszában. Egyházi, kizárólagosan egyházi ünnep volt ez, minden más dolog, a miben a legmagasabb vendég részt vett, mellékes volt.

És mégis a kormányvezér tapintatlan erőszakoskodással belecsempészte e tisztán egyházi ünnepségbe az ő kortespolitikáját, a mivel megzavarta a szentelésre egybesereglettek közt levő békét, mely pedig különböző egyháziak között és különféle elvi álláspontu világiak között oly szépen nyilvánult.

A király a törvényhatóságoknak mondott válaszában, természetesen a kormányelnök intenciójából kifolyólag, a közigazgatás államosításának előnyét hangoztatta.

A koronának erre föltétlenül joga van, véleményt nyilváníthat bármikor, bárminő körülmények között. A közigazgatás államosítását is helyeslő véleménynyilvánítással kísérheti, mert hiszen épen a korona jóváhagyásával terjesztetett, mint minden törvényjavaslat, a törvényhozás elé.

De itt, e helyen ennek a királyi szónak más a jelentősége. Nem pusztán vélemény az már többé, hanem a kormányelnök, mint a királyi enuncziációk alkotmány szerinti fogalmazója által föltolt hangulatkeltés, vagy mert az királyi ajkáról hangzott el: intelem.

A kormány tehát itt, a szélsőbaloldali Baranyában a maga párttekiteteit bele-
szövi a királyi szóba, melynek nimbusa

alatt aztán tovább szóheti fonalát az esetleg megingottak meghurkolására.

Ez volt az a dissonancia, a mi a fölszentelést hirdető harangok fonséges harmoniáját megzavarta.

A szélső baloldali Baranya és a mamelekség ellen gyakran állást foglaló Pécs független elemei a loyaltásnak megkettőzött mértékével fogadták a közjük jövő alkotmányos királyt. Ilyen lelkes, impozáns ünneplésben csak egy szélső baloldali megye részesítheti az uralkodót. De ez a szélső baloldali megye a loyaltást másképp magyarázza, mint a kormány s annak hyperloyális elnöke. A szélső bal a korona iránt határtalan hűséggel viseltetik, de az alkotmányban gyökerező jogokat nem a loyaltás mérlegén méri s a loyaltást nem keveri a pártpolitikába, mint azt a kormány elnöke itt nálunk megkísérlette, hanem tisztán megőrizve viszi a trón számolyához, mint tette a pécsi ünnepek alatt s teszi ezután is, belefoglalva e meg-megújuló, hő kivánságot kifejező fölkiáltásba: éljen a király!

A király Pécssett.

A vasárnapi hajnal, mikor fölkel, szégyenülve kelle látnia: mennyien előzték meg azon nap reggelén. Sőt valának olyanok, a kik aludni sem tudtak, izgatottságukban már álmukat is megzavarván a királyi kocsik robaja.

Ünnepélyes és megkapó volt a város képe. Ezreit a lobogóknak lobogtatta a reggeli szellő, a diadalkapu tömör kövei méltóságtelesen hirdették a hódolatnak, a jobbagyi szeretet- és hűségnek örök maradandóságát, s fölötte a még könnyű ködös fátyolba vont városnak hatalmas képe, a mindenek czélpontja, a nagy nap fénye, a város ékessége: a négytornyu templomnak. És mindenütt nyüzsgő, forrongó, örömtől zajos tömeg, igaz lelkesedéstől, szeretettől eltelve. Vártak a mi királyunkat, a ki eljövend közéje az ő hű népének, a mely magyar, ősi, öröklött erényektől, hogy koronás fők iránt hódoló, gazdag: ismeretes. Az ébredő város reggel 4 órakor nem volt álmos. De volt álm helyett mámorral terhes, s e mámor, a mely fogva tartotta mindenek érzékeit — két napig el sem eresztette.

A két király-nap eseményeiről tudósításaink a következők:

Ő fölsége megérkezése.

Ő fölsége vasárnap reggel 7 órakor érkezett városunkba.

A pályaudvar friss, illatos galyakkal, színes czimerekkal megkapó földszítése; az udvari váróteremmé átalakított I. oszt. váróterem szőnyegekkel, óriás levelű tropikus növényekkel gazdag pompája — és közepette e fénynek, alatta a sötét fenyőgalyoknak hullámzó sokasága a méltóságoknak, csillogó ruháikban, elragadó képet nyújtott.

Egyike volt az elsőeknek, a ki megérkezett, Széchenyi Sándor gr., Tolnamegye főispánja, daliás alakjával, fényes diszruhájával kiválván a többi közül. Utána jöttek gyors egymásutánban Fejérváry br., Szapáry gr., Szőgyény-Marich, Csáky gr. és Jozipovich miniszterek, Lobkovitz herceg al-

tábornagy, hadtestparancsnok, kíséretével és Wolafka dr. esztergomi kanonok. Ott voltak még: Szász Károly ref. püspök, Andrássy Aladár gr., Pejacsevich László gr., Széchenyi Pál gr., Bittó István valóságos belső titkos tanácsosok, Széchenyi Imre gr., Széchenyi Géza gr., Apponyi Sándor és Géza grófok, kamarások, Tallián Béla, Széchenyi Sándor gr., Pejacsevich Tivadar gr. főispánok, Teinzmann, Rózsa és Jekelfalussy ezredek, Dragonescu pénzügyi-, Szász Gyula kataszteri- és Opris posta-igazgatók, Jánosi Engel József és Gyula stb. Fél 7-kor érkezett meg Kardos főispán, dr. Fejérváry Imre br. főispáni titkár kíséretében, kit is nem sokára követett Aidingerpolgármester hatalmas alakja. Háromnegyed 7-kor robogott elő József és Frigyes főherczegek kocsija, kik követte kíséretüktől — magyar tábornoki diszruhában a fogadó közönség élen foglaltak helyet.

Egyszerre ünnepélyes hangulat szállta meg a jelenlevőket, mikor az udvari vonat füttye jelezte, hogy a pályaudvar határát átlépte. S hogy befutott az indóház elé a Claudy udvari tanácsos és Horváth igazgató által vezetett különvonat — s ő fölsége alakja a kupéajtóban megjelent, dörgő éljenzés hangzott föl az örömteljes ajkáról. Ruganyos, elegáns léptekkel szállott ki a kocsiból s katonásan köszöntvén a jelenlevőket, Frigyes, majd József főherczegekhez lépett, kezét fogván velök. Tőlük Lobkovitz és Fejérváry tábornokokat, illetve minisztert szólította meg, mire Rózsa ezredes jelentette magát, mint a rangban legidősebb főtszt. E perczen lépett ki Kardos főispán s kissé elfogult, de meleg hangon a következő szavakkal üdvözölte ő fölségét:

Csász. és apostoli királyi fölség!

Legkegyelmesebb urunk és királyunk! A legmagasabb hazafiai tisztelet s lángoló szeretet által áthatott és átszellemült lélekkel lépünk fölséged elé, hogy határtalan örömlünknek, hű alattvalói ragaszkodásunknak és hódolatunknak őszinte igaz kifejezést adva, népének ezreivel egyetértve s együtt érezve, üdvözöljük fölségedet, urunkat és királyunkat, ki legmagasabb és legkegyelmesebb ismételt látogatásával szerencséltetve bennünket, eljött hozzánk és kinek a megjelenése felejthetetlen örök emlékü fényes ünnep. Nincs nemzet a világon, mely nagyobb szeretettel s kegyelettel ragaszkodnék királyához, mint a magyar. A magyar nemzetnek ősi erénye a hódoló tisztelet, tántoríthatatlan hűség és határtalan kegyelet, melylyel a koronás fejedelem iránt minden időben és minden körülmények között viseltetik. Ezzel a szent érzettel egy szív és egy lélekkel üdvözöljük: Isten hozta, Isten éltesse! (Lelkes éljenzés.)

Ő fölsége tisztán érthető magyarsággal, messze elhangzóan felelte:

Köszönöm a szives fogadtatást és hódoló nyilatkozatukat. Örömmel jöttem s örömmel töltök, habár csekély időt is körükben.

Meghajtván magát, Szapáry, majd Csáky és Szőgyény-Marich miniszterekhez, gr. Széchenyi Pál, Bittó István vb. tanácsosokhoz fordult, mindenkit szívesen üdvözölve s pár szót szólva velük. Kimenet Szász Károly püspököt látta meg s hozzámenvén örömet fejezte ki, hogy itt látja. Majd 2 perczig beszélt vele, mikor is kezét nyújtva, az udvari teremre átalakított I. oszt. váróterem gyorsan keresztül menve, kilépett az indóház kijárásnál emelt piros bársony-sátor alá.

A bevonulás.

Mikor a folség az indóházból kilépett a kint várakozó közönség lelkes éljen kiáltásokkal fogadta szeretett uralkodóját, kinek jóságos arcán a meghatottság és öröm jelei nyilvánultak. Katonás üdvözlés után betült a püspöki diszfogatba, balján Frigyes főherceg foglalt helyet. Ekkor megindult a megye festői banderiuma után a diszfogatok beláthatatlan sora, a mi impozáns látványt nyújtott. A banderium előtt Jeszenszky Lajos megyei árvaszéki úlnök lovagolt, kinek daliás alakja, pompás diszöltözétében ugyancsak szemrevaló volt. Utána lovagolt Perczel Béla, a megye zászlójával, mögötte Rápun Aladár és Szinkovits Károly. Ezeket követte a banderium hosszú sora, mely után következett a polgármester és a főkapitány fogata, majd a főispáné, ki titkárával tlt s aztán a folséget hozó diszfogat. A király mellett balról Frigyes főherceg tlt.

Óriási néptömeg foglalt helyet jobbról, balról, a folség a vasuti indóháztól kezdve s a főtérig folytonos és lelkes éljenzés között vonult végig az utcákon. A folség után következő fogaton József főherceg tlt Szapáry gróf miniszterelnökkel, ezeket követték Fehérváry báró, Csáky gróf miniszterek, azután Bittó volt miniszterelnök, Széchényi Pál, gr. Andrássy Manó gróf, Szász Károly ref. püspök s mintegy 74 fogat, melyeken kettesével ültek az ide-sereglett mágnások és notabilitások.

Az indóház ut végén volt fölállítva az első diadalkapu, melyen keresztül hajtatva az ország-utra tért az impozáns menet. Óriási néptömeg foglalt helyet itt is jobbról-balról, mely szünni nem akaró éljenkiáltásokkal üdvözölte a folséget. A házakon mindenütt zászlók lengtek, a Koch-féle közsánraktárnál csinos tribün volt fölállítva, a melyen előkelő hölgyközönség foglalt helyet. A Bedő kávéháznál befordult a menetet az Irgalmasok-utcájába, a hol jobb oldalt a Majláth-téren a második tribün állott, melyet a visszaszorított tömeg — minden karhatalom dacára — egy pillanat alatt ellepett. Ebben az utcában is mindenütt a legszebben voltak feldiszi- szítve a házak, minden emeleti ablakból pompás nehéz szőnyegek csüngtek alá. A legimpozánsabb kép tárult föl azonban, midőn a menetet az irgalmasok utcájából a Széchényi-térre ért.

Itt az ősi várfalat ábrázoló diszkapu, köztépen a leeresztett fölönóhiddal, tetején, a bástyafokokon a régi magyar harcosokat ábrázoló szintársulati tagok festői csoportjával láthatólag kellemesen lepték meg a királyt.

A diszkapu előtt két oldalt vont kordon előtt álltak — alulról vett sorban: a két hadastyán-egylet, a különféle iparos-egyletek, a „Pécsi Dalárda“, a „Pécsi Dalkosorú“, a baloldalt fölállított tribünön a helybeli nőegyletek tagjai, aztán a fehér ruhás leányok. Túloldalt az itteni összes államhivatalok, a városi bizottság tagjai, a kir. tábla s az idegen törvényhatóságok küldöttei.

A király fogatáról leszállva hosszantartó éljenzések között lépett Aidingér kir. tanácsos polgármester elé, ki a városi polgárság nevében a következő beszéddel üdvözölte ő folségét:

Császári és apostoli királyi felség!

Legkegyelmesebb urunk és királyunk! Áthatva a legmélyebb hódolat érzetétől üdvözlő felségedet városunk lakossága. Véghetetlen az öröm, mely szívünket eltölti, mert ismét alkalmunk nyílt azon őseinktől öröklött hagyományos hűséget, azon törhetlen ragaszkodást és őszinte szeretetet, melylyel felséged urunk és királyunkhoz úgy nemkülönben felséged dicső házához mindenkor viseltetünk: Felséged legmagasabb színe előtt élő szóval is kifejezni.

Fogadja kegyelmesen csász. és apost. kir. felséged, hön szeretett urunk és királyunk szívünk és lelkeinkben gyökerező mély hódolatunk örömteljes nyivánítását, melyhez még azon forró kívánságunkat fűzni bátorkodunk, s a mely különben is felséged minden hű alattvalóját lelkesíti, hogy azon dicső fény, mely felséged urunk és királyunk dicső és áldásos uralkodásából szeretett hazánkra árad, soha meg ne szűnjék, hogy ennek éltető melege alatt hazánk és abban hű városunk is a fejlődés, ugy a felvirágzás útján előre haladhasson. Kegyeskedjék legmagasabb királyi kegyelmében városunkat és annak mindenkor hű polgárságát továbbra is megtartani, melyre a buzgó hazafiság és ha alattvalói ére-nyek gyakorlása által magukat érdemesekké tenni soha meg nem szűnendünk. A Mindenható

áldását csász. és apost. kir. felségedre, szeretett urunk és királyunkra, legmagasabb családjára és dicső házára kérve, örömtelt lelkesedéssel kiáltunk fel: a szeretett király sokáig éljen! Szünni nem akaró zajos éljenzés zárta be a polgármester szavait.

Ő folsége erre a következőket válaszolta:

Midőn egy magasztos egyházi ünne- pély ezuttal körükbe hívott, örömmel ragadtam meg az alkalmat e város látoga- tására s teljesen igazolja ezen örömet azon szívélyes és lelkes fogadtatás, melyre ime itt találok. Fogadják ezért önök és Pécs városa hű lakosai köszönetemet és szíves üdvözetemet.

Folyton megújuló hosszas éljenzésbe tört ki a közönség, mely kendőlobogtatással, kalap- emeléssel fejezte ki lelkesedését, a fehérruhás leánykák pedig virágzáporral árasztották el a kocsijába folszálló királyt, úgy hogy egy udvari lakáj két marokra kapva volt kénytelen leső- pörni a folyton hulló rózsákat, hogy a királynak csak akkora helyet is tudjon rekvirálni a kocsiban, hogy leülhessen.

Ismét zajos éljenzés közt indult el a király fogata föl a Széchényi-tér jobb oldalán, a takarékpénztárak előtt, hol a népiskolai tanuló- ifjuság állt két oldalt, mindenik kis gyermeknek egy-egy nemzeti zászlócska, melyet vígan lobog- tattak a folség felé, ki mosolyogva integetett a kicsinyeknek.

Ezután a menetet a plébánia-templomot meg- kerülve az Iskola-utczába fordult, majd ennek végén a banderium a sétatér bejáratánál félre- állott s a fogatok a káptalani diadalkapun át a boltívig hajtottak, a hol a polgármester, a fő- ispán, aztán ő Folsége és udvarához tartozók kocsijait bocsátották csak be, míg a többi kocsikról a kíséret leszállott s gyalog követte az udvart a püspöki palota kapujáig.

A székesegyházi plébánia-templom boltive előtt a király összes kíséretével leszállt s ő fel- sége gyalog ment végig a székesegyház előtti téren, követe József és Frigyes főhercegektől. Szemben a székesegyházzal, a sétatéri kerítés mellett az 52. gy.-e. diszszázada, Eliatschek Hugó báró százados vezénylete alatt, és a katonazenekar volt fölállítva, melletük pedig a kö- zös-hadseregbeli és honvéd tisztikar, velők át- ellenben pedig, a püspöki residenciába vezető ut tulsó oldalán a helybeli magán- és apácza leányiskolák tanulói, míg a nyugati obelisz- k alatt a főpapság és papság nagy száma s több- ben a város különböző hatóságai közül várták az érkező uralkodót. Mikor a király a templom- térre lépett, a diszszázad parancsnoka tisztelgést vezényelt, az ezred zászlója meghajolt a legtöbb hadúr előtt, s a harangok zúgásába a katonaze- ne hangjai vegyültek. Eliatschek báró százados erre előlépett, s a hozzá közeledő fel- ségnek megtette a szokásos katonai jelentést az általa vezényelt diszszázadról. Ezután a király korához képest csodálatos egyenes testtartással és hatalmas katonai léptekkel végig ment a szá- zad arezvonala előtt, figyelmesen szemlélve az ezred legszálásabb embereiből álló hadfiakat. A tisztikar üdvözlése után a főpapok csoportjá- hoz ért ő folsége, kik közül első sorban a házi- gazdát, Dulánszky Nándor dr. pécsi püspö- köt, ki őt az egyház nevében fogadta, majd Brankovics szerb patriarchát és a többi egyházi főszemélyeket tisztelte meg megszólítá- sával. Majd újra visszament a diszszázadhoz s Eliatscheknek legfőbb megelégedését fejezve ki a katonák magatartása fölött, folszólította, hogy vonuljon el előtte századával. A király erre a katakombától nyugatra megállt, közéje gyü- lekezett az egész tisztikar, élükön József és Fri- gyes főhercegekkel, Fehérváry br. miniszterrel és tábornagyokkal, Lobkovitz és Pfeiffer br. altábornagyokkal. A katonazenekar vezetése alatt aztán a diszszázad kettős rendben végig vonult a folség előtt, és a boltívén keresztül el- hagyta a templomteret. A király ekkor bement a rezidenciába, hol miközben a fölállított le- ányiskolák tanulói útját bokréttakkal és virágok- kal hintették be. A királyi termék előcsarnoká- ban fehérruhás leánykák képeztek sorfalat. A királylyal együtt a főhercegek is bementek, hogy nála első sorban tiszteljenek. Rövid be- szélgetés után a főhercegek eltávoztak, a mi után ő folsége reggelizett és a püspöki kápol- nában misét hallgatott.

Küldöttségek tisztelgése.

Kilencz órakor kezdődött a fogadás a ki- rálynál. Ekkor gyülekeztek össze a belvárosi fiúiskolában a különböző küldöttségek s vonultak föl gyalog a püspöki székházhoz, a mi a pazar diszruhák változatos tarkasága és nagy sokasága ritka látványt nyújtott. Különösen tetszett a so- mogyiak és tolnaiak csoportja, ezek mind disz- magyarban jelentek meg a fogadtatáson.

Ő folsége mindenek előtt a minisztereket: Szapáry grótot, Fejérváry bárót, Csáky grótot és Szőgyényit fogadta egyszerre, kik- kel hosszasan értekezett. Ugy mondják: fontos dolgok kerültek itt megbeszélés alá.

Utánuk a közös hadsereg és hon- védség tisztikarát fogadta József főherceg és Frigyes főherceg vezetése mel- lett. Frigyes fbg az 52. gy.-ezred ezredesi ru- háját öltötte föl ez alkalomra. Aztán az itt levő titkos tanácsosok, kamarások és egyéb udvari méltóságok következtek, majd a klérust vezette be a királyhoz Dulánszky Nándor dr. megyés püspök, ki a következő be- széddel üdvözölte ő folségét:

Császári és apostoli királyi folség! Legke- gyelmesebb urunk!

Kilencz lemúlt évszázadok hosszú sora te- kint ma folségednek ama magasztos kegyelmére, melylyel bennünket legmagasabb megjelenése által legkegyelmesebben boldogítani és Szent István királyunk emlékét megdicsőíteni méltóz- tatik, hálát adunk azért Istennek és hálás kö- szönetet mondunk császári és apostoli királyi folségednek! És miképen mi mindnyájan, a leg- hivebb alattvalói áhitattal könyörgünk ma és könyörögni fogunk, a meddig élünk, folséged legmagasabb jólétéért, uralkodói dicsőségeért, és nincs szentebb törekvésünk, mint Istent egyhá- zainkban folségednek apostoli királyi és atyai tetszésére szolgálni, aképen Istennek e háza, melynek fölnyitását folséged legkegyelmesebben megengedni és lehetővé tenni méltóztatott, a meddig fönnálland: reméljük, ismét sok száza- dokon keresztül fogja hirdetni folségednek irán- tunk való királyi nagy kegyelmét és ez ünne- pelyen legkegyelmesebb jelenlétét.

Fogadja folséged legalázatosabb alattvalói hódolatunkat, hódolatát az itt megjelent püspö- köknek és ezen egyházmegye összes hű papsá- ganak és hiveinek, kik mindnyájan esedeznek császári és apostoli királyi folségednek legmaga- sabb kegyelmére.

A király e beszédre így válaszolt:

„Különös megelégedéssel látom a róm. katolikus klerus oly számos és előkelő tagjait itt egybegyűlve és köszönettel fo- gadom hű érzelmeik kifejezését. Azon ma- gasztos ünnepély, mely bennünket e he- lyen egyesít, méltán a legőszintébb öröm- mel töltheti be keblünket, mert oly mű fel- avatása áll előttünk, mely nemcsak az egy- házmegyének fényes multjához méltó díszére és főpásztorának dicséretére szolgál, hanem, mint az áldozatkészség, kegyelet és művé- szeti érzék szüleménye, az egész katolikus világnak és késő nemzedékeknek fennhan- gon fogja hirdetni, hogy a katolikus fő- papság ez országban dicső elődeinek pél- dája nyomán manap is lehető legszabadab- ban követi fenséges célját, minden jöve- delmei tetemes részét a vallásos érület és szellemi műveltség ápolására szenteli; oly tények észlelése csak fokozhatja azon ro- konszenvet és változatlan kegyelmet, mely- lyel a katolikus egyház a férfiai irányá- ban mindenkor viseltetem s a melyről önö- ket ezennel továbbra is biztosítom.

Azután ő folsége cercelet tartott s többet megszólított. Így kitüntette: a püspökök kö- zül Dulánszkyt, Hornigot, Meszlényit, Steinert, Deseffyt, Hidassyt, kivel föltűnően sokáig be- szélgetett, Bendét, Bubicst, Vaszary fő-apátot, Vajda zirezi apátot is megszólította.

Brankovics György karlóczai érsek, szerb patriarcha vezette be ezután a gör. kel- klérus néhány tagját, s szép, tiszta magyar nyelven mondott beszédében, többek között a következőket intézte ő folségéhez:

„A legmélyebb alattvalói hódolattal kérjük felségedet, hogy tőlünk azt a biztosítást venni kegyeskedjék, hogy valaminthoz semmi körülmény sem tántoríthat el minket felséged legmagasabb személyéhez és a fenséges uralkodóházhoz való, őseinktől öröklött hűségünk től, épp úgy semmi körülmény sem terelhet el kedves hazánk alkotmánya és törvényei iránti tisztelet és szeretet utjáról és semmi sem oltathja el szívünkben örök hála langját azon magasatos javakért, melyeket felséged legfelsőbb oltalmától és szeretett hazánk törvényeitől övedzett egyházunk és népünk élvezni szerencsések. Az Isten áldja, óvja és tartsa meg felségedet ép egészségben az emberi kor legvégső határáig és a fenséges uralkodói házat. Eljen! Zsivó!”

A király szintén magyarnyelven így válaszolt:

„Mindenkor nagy megelégedéssel és köszönettel fogadom a görög-keleti egyház papságának és híveinek hódolatát és hűségük biztosítását; tudom, hogy sokféle fontos ügy rendezése veszi most igénybe tevékenységüket, őszintén kívánom, hogy ebbeli működésüket az óhajtott eredmény kísérje s hogy annak helybenhagyása által újlag is tanúsíthassam változatlan kegyelmemet és jóakaratomat egyházuk ügyei irányában.”

Általánosan jó hangulatot keltett, hogy Brankovics, de a küldöttség többi tagjai is magyarul beszéltek. Ez volt az első eset, hogy a szerb patriárka magyarul szólott a királyhoz. A király azt kérdezte Brankovicsától, hogy mikor tartanak synodust? Brankovics azt válaszolta, hogy mielőbb, mert a karlóczai püspökség betöltésére égető szükség van.

Ezután Szász Károly ref. püspök üdvözölte a főséget a ref. alsó-baranya-bács, felső-baranyai és részben tolnai egyházmegyék nevében, mire ő fősége szintén kegyesen válaszolt.

Az ágostai ev. egyház küldöttségét Guggenberger esperes vezette be.

Most következtek a törvényhatóságok és pedig egyttesen Kardos Kálmán, Baranyavármegye és Pécs sz. kir. város főispánja vezetése alatt. A résztvett törvényhatóságok ezek voltak: Baranyavármegye, Pécs sz. kir. város, Bács-Bodrogmegye, Baja város, Zombor sz. kir. város, Somogyvármegye, Tolnavármegye, Zala-megye és Ujvidék.

Kardos főispán e monstre-küldöttség élén a következő szavakkal üdvözölte a királyt:

Csász. és apost. kir. főség! Legkegyelmesebb urunk és királyunk! Baranyavármegye és Pécs sz. k. város, úgy a szomszédos Tolna-, Somogy-, Zala-, Bács-Bodrog megyék nevében alattvalói legmélyebb hódolattal üdvözöljük felségedet. Bárhova lépjen felséged e hazában, népének rajongó szeretete s a magyar szívből soha ki nem irtható legforróbb ragaszkodása környezi, de talán sehol jobban, mint e vérelláztatott földön, melyen sötét századok küzdelme és szenvedései alatt csak egy reménycsillag sugárzott — a fejedelembé helyezett törhetlen bizalom, és mely szent ereklyeként őrizte meg szívében a hűséget iránta. Nehéz századokon keresztül bástyája volt e föld a hazának és az egész művelt világnak, a hazáért és koronás királyért elvérzettek legjobbjai. Följegyezte ezeket a történelem, a mint följegyezi mai napon arany betűkkel márványlapjaira, hogy van e hazának egy fejedelme Szt. István trónján, kinek keble minden szép, jó és nemesért hevülve, népei boldogságában és jólétében találja föl koronájának fényét, királyi hatalmának legtöbb erejét. És feledve most a mult, hajdani fénytünk derül ismét föl egész teljében, azon mult, midőn felséged első apostoli szent elődje hosszú századok előtt alapította a széket s alapját veté azon egyháznak, melynek koronáját csász. és apost. kir. főséged mai megjelenése fölteszi. S összejötték ez örömnepet megülni mindazon törvényhatóságok, melyek hajdanában megannyi erős zárfalat képezték e földnek, összesereglett hű népének számos ezre s ezek szívében mai napon, mint mindenkor csak egy óhaj, ajkán csak egy ima él: hogy csász. és apostoli kir. főségedet, e hon fölkelet apostoli királyát az uristen éltesse!

A háromszor megújuló hosszas eljenzés után a király így válaszolt:

Hű ragaszkodásuk kifejezését őszinte megelégedéssel veszem, fogadják érte szíves köszönetemet. Most, midőn a közgaz-

gatás rendezésének kérdését az egész ország a legnagyobb érdekek kíséri, különösen örvendek, hogy a törvényhatóságok oly nagy számu küldöttei előtt tetszésemet nyilváníthatom a fölött, hogy a közvélemény oly helyes érzéssel bírálja a közgazgatás nagy jelentőségét az állami és nemzeti érdekekre nézve és hogy a megyék, törvényhatóságok túlnyomó része örömmel néz oly reform elé, mely — ha a megyék, engedve a kor követelményeinek, kénytelenek lennének is némely megszerzett jogok gyakorlatától megválni — még nagy és üdvös tért enged a megyei életnek és önkormányzatnak intézményeik és a közjólét gondozására s mely reformtól ennek folytán a nemzet méltán elvárja az ország további fölvirágzását és erőteljes fejlődését. Bizom a törvényhozás bölcsességében, hogy e fontos kérdés megoldásánál is a leghelyesebb utat fogja követni, minden körülmények közt pedig meg vagyok győződve, hogy a törvényhatóságoknál mindenkor oly hű és hazafias érzelmekre fogok találni, mint a milyeneknek önök imént nagy örömmel kifejezést adtak.

A király ezután a küldöttek közé ment s társalgott velük. Aidinger polgármester előtt meglepetését fejezte ki a város szép fejlődése fölött, mire Aidinger azt felelte, hogy a város törekszik is minden tekintetben emelni hírnevét. Majorossy főjegyzőtől megkérdezte, hogy mióta szolgál, Lechner főkapitánytól meg, hogy jól van-e szervezve a rendőrség, mire Lechner azt felelte, hogy van még némi kívánni való. Papp Józseffel a fillokszeráról beszélt s kérdezte, hogy miként védekeznek ellene? Littkével hosszasan beszélt a pezsöggyártásról. „Hány év óta áll fönn a gyár?” — kérdezte tőle. — „1862 óta főség” — válaszolta Littke. — „Csinál e jó üzleteket?” — „Még lehetőséket; de a magyar pezsögöre nagyon káros a Németországgal való szerződés. Ha ez enyhébb volna, nagyobb lenne a forgalom.” — „No kívánom is!” — fejezte be a társalgást a király.

Verőczemegye és Eszék város küldöttségét Pejachevich gr. főispán vezette, kinek horvátnyelvű üdvözlétére ő fősége németül válaszolt.

Az izraeliták dunántúli kerületi küldöttségének Perls Ármán dr. pécsi főrabbi volt a vezetője; majd a kir. tábla birói kara lépett be, utánuk pedig az összes tanintézetek tanári karát fogadta a főség, melyet nem csekély huzavona után maga Csáky miniszter mutatott be intézetek szerint. Legelsőbben Szeredy dr. kanonokot, a jogakadémia igazgatóját, kitől azt kérdezte a király, hogy mióta működik az akadémián, majd Schauerek, Kossutány, Kopcsányi és Mihályffy jogtanárokat tünteteki megszólításával. Inczedy igazgatótól a tanulók száma felől kérdezősködött. — „S a tanári kar tisztán zirciekből áll?” — kérdezte ő fősége. — „Egyet kivéve mind.” — „Hol nyerik a zirczi tanárok kiképzésüket?” — „Budapesti intézetünkben és a tudományos egyetemen.” — Dischka a realigazgatótól szintén a tanulók száma felől kérdezősködött, végül Salamon tanfőltgyelőtől a népiskolákról kérdezett egyet-mást.

A pécsi ügyvédi kamara nevében Erreth János elnök üdvözölte ő főségét, a közjegyzői kamarát Bánffy Simon kir. tanácsos elnök vezette, végül kereskedelmi és iparkamarát fogadta a főség, mely testületet Ráth Mátyás elnök vezetett.

Ezzel a fogadtatások sora be is zárult, mely majdnem három órát vett igénybe.

Utána a király dejeunerhez ült.

A székesegyház megtekintése.

Délután 2 órakor a király a még föl nem szentelt székesegyházba ment, hogy e kiváló műemléket behatóan megtekintse.

A nyugati főbejárat mellett várták a székesegyház építészeti, művezetői és a munkások, kik az építésben résztvettek. Ő fősége Frigyes és József főherczegek és a miniszterek kíséretében jött, — a kik fekete kabátban voltak.

A királyt, ki az épület szépsége által egészen el volt ragadtatva, Dulászky püspök vezette be a székesegyházba, a hol az egyes részleteket, a beosztást és a képeket Kirstein építész magyarázta meg. E helyen a király majdnem egy egész órát töltött, nagy figyelemmel és behatóan megtekintve mindent, a padlatot, az oszlopokat, az iveket, oldalképet, mozaikot, a gyönyörű lépcsőzetet, a szentélyt, a templom gyönyörű művi fölsőrészét, a szép faragott padokat, értékes képekkel díszített sekrestyéket. Itt mutatták be a királynak Lotz és Székely festőket, Zala szobrászt és a király meleg hangon adott elismerésének kifejezést festményeiről. Innen a király az alsó templomba ment, azt is behatóan megnézte és különösen sokáig időzött a lépcsőkön alkalmazott, régi stílusban tartott, illetőleg restaurált reliefszobroknál. Itt a szükséges magyarázatokat Czobor Béla dr. adta meg ő főségének. Ez alkalommal Kiss Györgyöt bemutatták ő főségének. Kifelé haladva, a gyönyörű orgona megszemlélése után a király visszafordult s sokáig gyönyörködött az impozánsan szép látványosságban, melynek színpompája, miután az ég el volt borulva, nem érvényesülhetett úgy, mint napfényes időben.

A király a laktanyákban.

A székesegyházból a király előbb a krajczáros laktanyához hajtatott, hova a közönséget nem eresztették be s egy közöshadseregbeli kapitány kijelentette a sajtó egyik képviselőjének, hogy „Extra parancsom van, miszerint az újságírókat be ne ereszsem!” — Úgy halljuk, hogy a király meg volt elégedve a látottakkal. Inét a honvédlaktanyába ment, a hol szintén megdicsérette a tapasztalt rendet.

A király a törvényszéki épületben.

Ő fősége a honvédlaktanyából a törvényszék új épületéhez hajtott. A lépcsőház alján Savel elnök fogadta ő főségét a tisztikar élén, köszönetét fejezve ki a kegyért, hogy a vezetése alatt álló kir. törvényszéket is megtekintésre méltatta. Ő fősége szívesen válaszolván — az elnök kalauzolása mellett behatóan megtekintette az egész épületet, több szobába be ment és nem győzte eléggé dicsérni a példás rendet, mely mindenütt uralkodik. Megelégedését is akarta kifejezni ő fősége s hivata az irodaigazgatót; ki azonban nem volt található. Körülbelül egy negyed órai időzés után ő fősége újra legmagasabb megelégedésének adván kifejezést, sűrű eljenzés között kocsijába szállt, és a kir. táblához hajtatott.

A főség a kir. tábla épületében.

A kir. törvényszék megtekintése után a főség a Nepomuk-utcán és Széchényi-téren átvonulva a kir. táblához hajtatott, hol őt Blaskovich táblai elnök fogadta a birói kar és táblai személyzet környezetében. A bejárat zöld lombokkal és virágokkal volt földiszívve, a lépcsőket pedig nehéz szőnyegek borították. Blaskovich elnök kalauzolása mellett a főség megtekintette sorban az elnök és bírák termein kívül a többi hivatalszobákat is. A nagy tanács-teremben bővebb információkat vett az egyes ülésekről s kérdezősködött a személyzet létszámáról. Rövid itt tartózkodás után, kifejezte örömet a látottak fölött s buzgó munkát kívánva az igazságügy munkásainak, kíséretével lelkes éljen kiáltások között kocsira szállt, hogy a programba vett tettyei népnepélyt megtekintse.

A király a Tettyén.

A program legérdekesebbnek ígérkező, de sajnos, a sors szeszélye folytán meghiúsult pontja a tettyei népnepély lett volna. Az idő egész délelőtt s délután is napsugaras, meleg volt négy óráig. Ekkor azonban fellegek kezdtek tornyosulni az égen, s bár előre látható volt, hogy eső lesz, ez mégis sokkal korábban és hevesebben eredt meg, mint várni lehetett.

A Tettyén óriási nép gyűlt össze, várva a főség megérkezését. Egyes helyeken zene szólt, melyre a közeli falukból a városba rendelt nép jellemző népviseletében járta a táncot. Képviselve volt itt minden környékbeli népviselet, eljöttek az ünneplőre a pécsvidékiek, ormányságiak, sokaczkok és svábok. A tettyei rét keleti részén hatalmas tüzet raktak, melyen az ünnepi ökröt sütötték volna meg, ha az eső el nem oltotta volna a tüzet.

A főség számára a Tettye nyugati oldalán fekvő Pintér-féle villát rendezték be, melynek erkélyéhez pompás szőnyeggel leterítették

lépcsősor emeltek. Maga az erkély virágokkal és szőnyegekkel volt gazdagon díszítve. A hegyoldalba épített villából pompás kilátás nyílt az ősi romokkal koronázott festői fősíkra, mely a zibongó néptömeggel festői képet nyújtott. A tettyei fősíkot északról magas sziklasor környezi, melynek tetejét egész hosszában árbócfákra erősített zászlókkal díszítette a város és a nemrég alakult Mecsek-Tettye egyesület.

Négy óra után távolból fölhangzó s egyre közeledő éljen moraj tudatta a várakozókkal, hogy a magas vendég közeledik. Ő fölsége kocsija a Pintér-villa előtt állt meg, s a király, ki mellett Frigyes főherceg ült, ruganyos léptekkel szállt le a kocsiról. A lépcsők alján Kardos főispán fogadta s aztán fölvezette az emelvényre, honnan a fölség néhány percig nagy érdeklődéssel nézte az előtte föltárolt festői képet. Majd így szólt a főispánhoz:

— Szeretnék a nép közé menni.

— Felséged boldoggá tenné őket.

A király lejövén a lépcsőkön, kíséretével a nép közé vegyült, mely tiszteletteljesen utat nyitott előtte. Vele voltak József és Frigyes főhercegek, Szapáry miniszter elnök, Fejérváry és Csáky miniszterek, Kardos főispán s még több főméltóság. Alig időzött a fölség mintegy öt percig a nép között, elkezdett esni az eső mire a király visszafordult s ugyanazon az uton, a melyen jött, visszament a villához. Utjában mindenütt lelkesen fölhangzó éljenzés kísérte, melyre ő fölsége mosolyogva köszönt vissza. Kocsijához érve, magára adta köpenyét s fölszált a kocsira. Mivel ekkor már erősen esett az eső, föl akarták támasztani a kocsit ernyőjével de ezt ő fölsége nem engedte meg, s miután Frigyes főherceg melléje ült, lelkes éljenzés közt visszahajtatott. A többi kocsit az előbbi sorrendben követte.

Igy hát a tettyei ünnepély a legérdekesebb pontnál szakadt meg, mert most következett volna a baranyai népviseletek bemutatása ő fölsége előtt, továbbá a táncz, ökörsütés stb. Nehány perc múlva egész erővel kitört a zápor. A Tettyéről elriasztott nép rohamos folyóként gomolygott le a meredek utcán a város felé, melynek utcáin hatalmas patakok ömlöttek végig úgy, hogy ki kellett hozni a város háza elé a kerekas hidat. Ő fölsége a szakadó eső daczára folytatta a programmban felvett látogatásait a városban s csak akkor tért vissza a püspöki palotába, a midőn városi közkorházat is már meglátogatta.

A király a betegek között.

A Tettyéről lejövet, bár akkor tört ki a zápor a legnagyobb erővel, a király mégis folytatta útját, és pedig különös kegy folytán a programmba csak esetlegesen felvett városi közkorházhoz. Itt Erreth dr. igazgató, Schwarz Frigyes dr. főorvos, Kauffer Mór dr. és Pick Ignác dr. primáriusok fogadták. Ő fölsége kellemesen meg volt lepve az ott uralkodó tisztaság és a czélszerű berendezés által. Innét az új katonakórházba kellett volna mennie, de ezt az utat már teljesen elmosta a teljes erejével dühöngő felhőszakadás.

Udvari ebéd.

Fél 7 órakor ő felségénél 56 terítékű udvari ebéd volt, melyen részt vettek: Frigyes főherceg, József főherceg, Galimberti nuncius, Tarnassi pápai kamarás, Szapáry gróf miniszterelnök, Lobkowitz herceg hadtestparancsnok, Dulánszky püspök, Szőgyény, Fejérváry, Csáky és Josipovich miniszterek, Brankovich patriarcha, Bittó István titk. tan., Pejacsevich László gróf, Andrassy Aladár gr., Hidassy, Bende, Bubits, Meszlényi s Hornig báró püspökök, Pápai osztálytanácsos, Forinyák altábornagy, honvédségi adlatus, Pfeiffer altábornagy, Zoltán vezérőrnagy, Bilimek vezérőrnagy, Andrassy altábornagy, Jekelfalussy ezredes, Ludvig igazg. elnök, Perczel Gy., Blaskovich István a pécsi kir. tábla elnöke, Kardos Kálmán főispán, Pallavicini Ede őrgróf, Apponyi Sándor gróf kamarás, Majláth József gróf, Széchenyi Géza gróf, Tarkovich államtitkár, Széchenyi Ferencz gróf főrendiházi tag, Rózsa és Schlippenbach gróf ezredesek, Széchenyi Sándor gróf, Tallian és Svastics főispánok, Szily alispán, Aidinger polgármester, Paar gróf altábornagy, Bolfras vezérőrnagy főhadsegédek, Schalgotsche gróf őrnagy és Lónyay őrnagy, szárnysegédek, Kolosváry őrnagy, Schönburg herceg százados, Vivenot lovag százados hadsegéd és Wolkenstein gróf főkonyhamester.

A menü a következő volt: Potage Sevigné. — Beignets à la d'Orléans. — Saumon du Rhin, sauce ravigote. — Pièce de boeuf et jambon du York. Filets de poulardes à la Verry. — Timbale à la Bagation. — Sorbet. — Rein de chevreuil, salade, groseilles. — Petits pois aux fonds d'artichauts. — Parfait au café. — Fromages. — Glaces aux fraises et au schmankerl. — Dessert.

Az ebéd végeztével a király, ki igen jó hangulatban volt, buzamosabb ideig cercle-tartott, mely alkalommal számosakat tüntetett ki megszólításával.

A szerenád és kivilágítás.

A heves zápor, mely a tettyei ünnepélyt elmosta, elteremtett estig s főnkretette a diadal-kapura, a sétatér fáira s árbócfák lombfüzéreire függesztett lámpionokat. Hét óra után kiderült az ég, s ekkor elkezdtek meggyújtani az ablakokba helyezett gyertyákat, a gázkandelabereket, színes lámpáskákat s az ujonnan kifüggesztett lámpionokat. A székesegyház déli homlokzatának, valamint a tornyoknak párkányzataira hosszú sorban színes lámpáskákat helyeztek el, melyek meggyújtva festői látványt nyújtottak. Nyolcz órakor már fénytengerben uszott az egész város. Ekkor vonult föl a palota elé a pécsi dalkosorral s a tanítóképezde hallgatóival egyesített pécsi dalárda lámpionokkal, utána jött az impozáns fáklyamenet, melyet a katonai zenekar nyitott meg. A palota elé érve a dalárdák elénekelték Bethoven „Isten dicsősége“ című himnuszát. Majd midőn a fölség Szapáryval és József főherceggel kilépett az erkélyre s a fölhangzó éljenzaj kissé csillapult, 160 énekhang rázendítette Hoffer királyhymuszát, melyet a katonai zenekar kísért. Az egyesített dalárdák három versszakot énekeltek el, s minden versszak után szüntelen nem akaró éljenben tört ki a beláthatatlan embertömeg.

A mint a dalárda az első éneket befejezte, jött az izenet a királytól, hogy a dalárda küldöttségét kívánja fogadni. A hymnusz befejezése után tehát Aidinger elnök, Reberics al-elnök, Hoffer karmester, Kiss titkár és Eckhardt, a „Pécsi Dalkosor“ karmestere fölmentek a király elé, kinek Kardos főispán mutatta be a küldöttséget. Ő fölsége így szólt a küldöttséghez: „Igen szép volt, nagyon szépen énekeltek.“ Aztán odalépett Hofferhez s kérdezte: „Ön a karmester? Hány tagja van a dalárdának?“ — „Ezuttal százhusz.“ — „Mikor tartják a próbákat?“ — kérdezte tovább ő fölsége. — „Hetenként kétszer jövünk össze.“ — „Ugy, és szorgalmasak a tagok?“ — Hoffer igennel felelt. Aztán Rebericshez fordult, ki — minden eshetőségre elkészülve — a dalárda nevében egy pompás albumot nyújtott át a királynak. Az albumban Hoffer királyhymnusza volt bekötve. Ő fölsége személyesen vette át a diszkózt s így szólt: „Köszönöm a figyelmet!“ Még Kisst szólította meg, kitél az kérdezte, hogy mióta áll fenn a dalárda. Ezzel a küldöttséget elbocsátotta.

A szerenád után meg-megújuló durranással gyulladtak ki a székesegyházon arányos távolságban elhelyezett magneziumos görögtűz-rakéták, s pillanat alatt kellemes zöld fényben uszott a magasztos harmonia épület, mely e tündéri világitásban fönséges képet nyújtott. A zöld fény lassankint átment vakító fehérbe, majd biborpirosba, (talán fordítva kellett volna? — A szerk.) nappali világitásban tüntetve föl a domot és környékét. Időközben a király, ki rövid időre visszavonult, hogy a dalárdát fogadja, újra kilépett az erkélyre, most már egyedül, hogy megtekintse a tündéri látványt. A majdnem nappali világitásban félreismerhetlenül észrevehető volt arca az öröm és meghatottság kifejezése. A folyton megújuló éljenzésre mosolyogva tisztelgett. Majd visszavonulván, kocsira ült, hogy megtekintse a város kivilágított utcáit. Utját mozsárlövések jelezték, s abban mindenütt a szeretet és lelkesülés kitöréseivel találkozott. A király fogatát több miniszter és méltóság kocsija követte.

A menet a programtól eltérőleg csak az Iskola-utcán, a Széchenyi-téren, a Király-, Sörház- és Mária-utcákon vonult át s az Iskola-utcán keresztül tért vissza a palotába. A király körutja mintegy negyed óráig tartott s megérkeztekkor újra kigyulladt a székesegyházon a görögtűz. Minthogy ekkor már tíz óra felé járt az idő, az óriási néptömeg, hogy ő fölsége nyugalmát ne zavarja, lassankint elszéledt a város kivilágított utcáiba. A székesegyház terén kívül

igen szép képet nyújtott a Széchenyi-tér, melyen a városház, a Kött-féle kert a Nádassy házban, a Löwi palota s a központi takarékpénztár kivilágítása keltett méltó föltűnést. Ez utóbbinak egyik ablakában a fölség arcképe volt látható szép kivitelű transparensben. Tündéri szép volt a Bedőkávéház. A nemzeti kaszinó erkélyén Hungaria szobra ragyogott fényesen megvilágítva. Föltűnt még a királyi tábla, a Koch-féle szénraktár s számos köz- és magánépület kivilágítása. A város késő éjjelig fénytengerben uszott, evvel is kifejezésre juttatva azt a szeretetet és rajongást, melylyel a legalkotmányosabban uralkodó fölség iránt viseltetik.

Második nap.

A katonai szemle.

Ő fölsége hétfőn reggel — szokása szerint — korán kelt s 7 óráig azokat az ügydarabokat intézte el, melyeket az udvari futár hozott. Hét óra után József és Frigyes főhercegekkel a sátoztáboron túl föllállított csapatokhoz kocsizott. Kiérve a gyakorlat színhelyére, a készletben tartott három paripa egyikére fölült s odavágtatott a csapatokhoz.

Mint már említettük, a szemlére kivonult: az 52. gyalogezred két itteni zászlóalján kívül a kaposvári zászlóalj is, zenével, tábori fölszerelésben; a 19. honv. gy.-ezred 1 zászlóalja, szintén tábori fölszerelésben, a 10. husz. ezred 3 százada és a 8. honv. husz. ezred fél százada.

A mint ő fölsége a csapatok felé lovagolt, azok a szokásos tisztelgést megadták, a zenekar pedig az előirt hymnust játszta. Ő fölsége a jelentések vétele után a remekül megült lovon végig futtatott az arcvonal előtt, aztán diszmenetet rendelt. A csapatok századonként nyitott sorokban lépdeltek el a király és a kíséretét képező nagy számú tisztikar előtt, Bilimek vezérőrnagy dandárparancsnok vezénylete alatt. Az 52 ik gy.-ezredet Frigyes főhg vezette, a nevét viselő ezredünk ezredesi egyenruhájában s utána lovagolt Relkovic ezredes, az ezred tulajdonképeni parancsnoka.

Mind az 52. gy.-ezred, mind a honvédszászlóalj, melyet Butykay százados vezetett, oly remek diszmenetet produkált, hogy ő fölsége nem győzte őket dicsérni s folytonos tetszésnyilvánítással buzdítani. De a jelenvolt idegen főtisztek is bámulatosnak mondták a csapatok kitélő magatartását, s még hazajövet is arról beszéltek.

A menet után harcjáték volt előbb a gyalogsággal, aztán a huszárokkal. A gyalogság a málomi kereszt előtt föllállított jelző század ellen folytatott támadást, melynél ő fölsége kiváló figyelmet fordított a tüzelési fegyelmességre, s ez is oly pompásan összevágott, hogy katonáink ismét általános meglepetésben részesítették a szemlélőket. Ő fölsége nagyon meg volt elégedve a látottakkal.

Aztán a huszárokra került a sor. Ezekkel a legnehezebb atakot csináltatták végig, a mit a lovasság csak produkálhat. A zárt sorokból vágatás közben nyílt vonalba fejlődtek s a kifejlődés után következett a tulajdonképeni atak. Ezt oly precíz vitték keresztül, hogy ő fölsége azonnal lefuvarott. A gyakorlat nagy része alatt folyton esett az eső, de ő fölsége azért nem szállt le a lováról, míg a gyakorlat véget nem ért.

Ennek végeztével a király legmagasabb meglegedésének adott kifejezést s aztán leszállva lováról ismét kocsira ült s a jelenvolt közönség éljenzése között, tíz óra tájban, visszahajtatott a városba.

A székesegyház fölszentelése.

A két napi ünnepségnek tulajdonképeni főpontja volt a hétfőn délelőtt tartott templomszentelés. A közönség ezen a napon is hemzsegett a székesegyház előtti téren, hova ekkor csak belépti jeggyel lehetett belépni; azon túl a sétatér és a közelfekvő utcák és nagyobb térségek is feketéltek a néptől, bár az eső ekkor is szép csendesesen, de annál kitartóbban áztatta az ünneplő ruhában kivonult közönséget.

A fölszentelés már reggel 6 órakor kezdődött s abban a sorrendben folyt le, mint azt múlt számunkhoz csatolt mellékletünkön részletesen megírtuk. A szertartás alatt esakis papok lehettek jelen. Egy udvari gárdista véletlenül mégis bejutott a templomba s a makacs németet alig tudták aztán kituszkolni a templomrendezőkhöz.

A meg nem jelent hildesheimi püspök helyett Bubits kassai püspök végezte az egyik mellékoltár szentelését.

A király az első nyilvános misén.

A templomszentelés fél 12 ig tartott, a mely időre tengernyi sokaság gyűlt össze a székes-egyház nyugati főbejáratánál, a hol a szakadó esőben órák hosszáig vart, míg végre háromnegyed 12 felé beengedték a nagy tömjénfüstöl kékes levegőjű templomba.

Egymásután jelentek meg ezután az udvari, katonai és egyéb méltóságok, államhivatalok és törvényhatóságok fejei s a küldöttségek, kiknek a templom szentélyében adatott hely. A szentélytől balra és jobbra eső hajókban az előkelő világ hölgytagjai s a hírlapírók, a templom alsó részében a jegygyel bíró nagy közönség foglaltak helyet.

Dulánszky püspök és a segédlet ezalatt fölöltözött a most készült stilszerű egyházi öltönyökbe. Az ornátus XI. századbéli minta után készült, tiszta arany szövessel. A püspök tunicellája, albája, infulája, pástorbotja szintén a stilszerűség remekei. Öltözés után a püspökök gratuláltak Dulánszkyknak a nemsokára mondandó első miséhez s erre a papság levonult a Corpus Christi kápolnához, végül a püspök, kezében az új pástorbottal, utána Galimberti nuncius lépdelt titkárával.

A király pontban 12-kor lépett be a templomba — nem a főajtón, hanem az eső miatt a Corpus Christi kápolnán keresztül. A menetet a székesegyház ajtónállója vezette, ki után négy püspöki huszár haladt. Ezek után jöttek az építések, majd a dóm czeremoniusa, dr. Szeredy kanonok, a crucifer: dr. Wurster, majd a püspöki titkár, a szentszéki jegyző, az egyházi méltóságok, a valóságos és czimzetes kanonokok, a prépostok és apátok kettenként mosottával és bíréttal. Ezek után jött a székesegyházi káptalan, két ténykedő és két káptalani diakon, ezek közt pedig az archidiakon. Utána következtek az összes itt jelenlevő püspökök, kiki udvari papjának kíséretében. Majd a pécsi püspök oldalkanonokja jött, aztán a püspöki pástorbot vivője s ekkor következett a fölszentelő dr. Dulánszky Nándor pécsi püspök. Utána Galimberti apostoli nuncius haladt papjaival. A nuncius után a király apostoli keresztjét vitte Fesztl választott püspök. A kereszt után közvetlenül ő fölsége haladt. Ezután jött a király kísérete, mely a menetet bezárta. A királytól jobb oldalt egy külön imazsamolyon Frigyes és József főherczegek foglaltak helyet. Tőlük jobbra a padokban a miniszterek, a kíséret, a királytól balra Galimberti nuncius külön zsámlon s az ez oldali padokban a katonai méltóságok.

Ő fölsége s a főherczegek ezuttal teljes díszben voltak.

Dulánszky püspök, miután ő fölsége a szentély félkörében levő baldachinos püspökszék előtt megállt, segédletével a király felé ment s meghajtotta magát előtte, majd a szentély elején álló föltárhoz fordult s a Te-Deumot intonálta, meghatottságtól remegő hangon. Aztán a csendes misébe kezdett, mialatt a Gregorian-énekkar zsoltárokat zengett, ezuttal elég türethően.

A király az úrfölmutatásig állva hallgatta a misét, úrfölmutatástól áldozásig térdelt, aztán ismét állva maradt végig. Szauder plébános hirdette ki a pápai brévet, mely szerint a pápa az öröm nap emlékére búcsút engedélyezett s hogy fölhatalmazta Dulánszky püspököt, hogy a jelenlevőkre apostoli áldást adhasson. Utána könyörgés volt a királyért, majd Dulánszky püspök, a jelenlevő papság által térdénállva elmondott comfiteor után tényleg föladta a pápai áldást, melyet a király is térdénállva fogadott.

Oly megható volt e szertartás, hogy feledhetetlen lesz azok előtt, kik ezen jelen voltak.

Az áldás után, 1 óra tájban a király, a hogy jött, ismét elvonult a templomból. Utána kinyitották a kapukat s a kint várakozó közönséget is beboocsátották.

Ezzel a végleg fölavatott templom — majd 10 évi szünet után — ismét átadatott az ájtatos híveknek.

A király Littke pezsgőgyárában.

Délután 2 órakor ő fölsége meglátogatta a székesegyházi zenedét, melynek épületét Kirstein, a székesegyház építője emelte stilszerűleg. A zenedében tudvalevőleg a gregoriáni gyermek-kart oktatják. Innen a király a bosnya ferencz-rendi hittanhallgatók szemináriumába ment. Ennek meglátogatása után Littke József pezsgőgyára elé hajtatott. A kapu előtt a czég tulajdonos fo-

gadta, megköszönvén a rendkívüli kegyet és kitüntetés, melyben gyártelepét részesíté. A kapubejárat alatt a család tagjai fogadták a királyt, ki azokat egyenkint bemutatatta magának, s megszólításával tüntette ki. Majd a pezsgőtöltés megzemlélésénél megkérdezte, hogy minő fajta borokból állítják elő a pezsgőt, hogyan készítik a liqueurt, s nagy érdeklődéssel vette tudomásul, hogy a czég a „Monopol“ pezsgő készítéséhez nem használ cognacot. A pinczéből visszatérve ritka készséggel írta be nevét egy művészi kivitell albumba, melyet Littke Jenőné asszony, szül. Aidinger Riza nyújtott neki. Majd megizelt egy pohár „Monopol“ pezsgőt, melyet Daróczyné Littke Mariska nyújtott át. Ő fölsége a pezsgőt kitünően találta. Majd megtekintvén a pezsgő készítéséhez és töltéséhez szükséges eszközöket, távozni készült. Midőn azonban megtudta, hogy Frigyes főherczegnek a Sport nevű pezsgő izlett legjobban, újra visszatért s egy pohár „Sportot“ kért, melyet „valóban kitünő“ megjegyzéssel kiűritett. Azután ismételen kifejezvéen örömet a pezsgőgyár korszerű berendezése és sikeres működése fölött, eltávozott. Kezéssel a fölség távozása után Wolkenstein főkonyhamester látogatta meg a pezsgőgyarat, s annak meglátogatása után ama nézetének adván kifejezést, hogy Littke pezsgői bátran versenyezhetnek a francia gyártmányokkal, a kir. udvartartás részére Monopol, Dry-dry és Sport pezsgőt rendelt meg nagyobb mennyiségben.

A király a Zsolnay gyárban.

Hétfőn délután három óra előtt a Littke-féle pezsgő gyár meglátogatása után ő fölsége a király Frigyes főherczeg, Szapáry gróf miniszterelnök, Szögyény személye körüli miniszter és Kardos Kálmán főispán kíséretében az Iskola utczán, Széchenyi téren, Király- és Felsőmalom utczán, az országuton és Pálya-utczán keresztül a Zsolnay-féle majolika gyárba hajtatott. A gyár zászlókkal és különféle díszítésekkel volt fölékítve, a kaputól jobbra a gyár tűzoltóbandája állott a munkások és kíváncsi néptömeg által környezve. Ő fölségét a bejáratnál Zsolnay Vilmos gyártulajdonos, továbbá Sikorszky Tádé építkezési művezető és Zsolnay Miklós fogadtak. Midőn a király a kocsiából kilépett, szünni nem akaró lelkes éljenzés hangzott föl.

Erre fölkérte Zsolnay Vilmos gyártulajdonost, hogy mutassa meg neki a gyarat, mire legelőször is az őrlőmalom tekintették meg. Ő fölsége lassan lépdelt a szemle alatt, hosszasan tartózkodott egy—egy tárgynál, s még a legkisebb dolog sem kerülte ki figyelmét. Majd Zsolnay Vilmostól, majd ennek fiától Miklóstól kérdezősködött az egyes őrlő gépek szükségességéről és mibenlétéről, s könnyű léptekkel járt föl a keskeny malomlépcsőkön egyik emeletről a másikra és viszont. Zsolnay ugy vezette legmagasabb vendégét, hogy ő fölsége fokról-fokra lássa az egyes majolika tárgyak elkészítési módját, elkezdve az őrléstől az utolsó ecsetvonásig.

A helyiségekben mindenütt dolgozó munkások voltak, mindegyik saját mesterségét folytatva; majdnem minden teremben volt ő fölségének valami kérdezni valója, s főleg abban teremben kérdezősködött legtöbbet, a hol a majolika edényeket festik és aranyozzák. Innét azon terembe vezetette magát, a hol már a kész majolika tárgyak szemlélhetők, utközben is élénken társalgott szerencsés kalauzaival Zsolnay Vilmostal és Miklóssal. Az egyes finom kivitellű tárgyak igen megnyerték tetszését, s különösen az izléses berendezés fölött fejezte ki meglégedését.

Innét egy kis termen át, a hol a fölség mellszobra volt elhelyezve, egy másik terembe vonultak, a mintaraktárba, a gyár valóságos kincses-tárába, a mely arról nevezetes, hogy abban nincs két egyenlő tárgy. Itt is hosszabban tartózkodott a fölség, kétszer körüljárva a termet. Frigyes főherczegét is rendkívül érdekelték a majolika tárgyak, s szintén mindent tétzetesen megmagyaráztatt magának. Utközben a fölség megemlékezett tíz év előtti látogatásáról is és örömmel jegyezte meg, hogy a menyire visszaemlékezik, azóta nagy haladást tapasztalt a gyárban, nemcsak a helyiségek szaporításánál, hanem a tárgyak kivitelében is.

Ezután a fölséget fölvezették a legfölső terembe, a mely igazán fejedelmi fényvel van berendezve. A terem közepén egy nagy üveg-

szekrény áll, a melyben a legfinomabb tárgyak vannak miniatúr kivitelben. A termet nehéz perzsa szőnyegek borítják, a falakon mindenütt majolika festmények ékeskednek. A szoba egyik sarkában a fölség mellszobra áll, bársony és selyem díszítésekkel környezve, a szemközti sarkokban pedig egy ébenfa-asztal mellette, az ez alkalomra készült remek kivitellű karosszék, fölötté pedig széles draperiák. Ezen terem rendkívül megiepte ő fölségét, s nem győzte eléggé csodálkozását kifejezoi a művésziesen elrendezett tárgyak fölött. E teremben kérte föl Zsolnay Vilmos gyártulajdonos a fölséget, hogy legmagasabb látogatása alkalmából írja be fejedelmi nevét az ezen alkalomra készült albumba. Ő fölsége mosolyogva szívesen engedett helyt a kérésnek; azonnal le is ült az előbb említett pompás karosszékbe, s kezébe véve az arany tollat beírta nevét a gyönyörűen kihimzett album első lapjára Frigyes főherczeggel együtt.

Ezután Zsolnay megkérte a fölséget, engedje meg, hogy leánya műtermét is szerencsés lehessen megmutatni. A fölség örömmel fogadta a fölhívat s a parkon átmenve gyorsan a műteremhez értek, melynek bejáratánál a fölséget Sikorszky né sz. Zsolnay Piroska és férje fogadták, kiknek kezét is nyújtott. E műteremben Sikorszky né kalauzolta a magas vendégeket, bemutatván nekik az általa készített rajzokat, melyeket úgy a fölség mint Frigyes főherczeg igen megdicsérték. Az első terem egyik sarkában áll az íróasztal, melyen Szikorszkyt ábrázoló szobrocska áll. Midőn a fölség a szobrot megpillantotta, e kérdést intézte Szikorszky néhez: „Nem de az Ön férje? Mire igenlő választ kapott.

A fölségnek igen megnyerték tetszését a finom női kezek által készített rajzok és Sikorszky né művészi kezét nem egyszer dicsérte meg. Az egyik terem plafonjáról lecsüngő csillár is igen megtetszett a fölségnek, s ki is tejezte, hogy ilyen kivitellű csillart még nem is látott. Megjegyezték, hogy e csillár is apró majolika ékítésekkel van földiszítve. Körülbelül egy negyed óráig tartózkodott a fölség Sikorszky né műtermében, a mi után megköszönve a szíves kalauzálást s eltogadva egyuttal a följánlott két óriási majolika tányért, a kijárathoz ment, a hol ismét lelkes éljenkiáltásokkal fogadták a jelen voltak.

Itt mielőtt a fogatra szállt volna, Zsolnay-hoz így szólt:

„Örömmel tapasztaltam gyárban a nagy haladást s mondhatom szép emlékekkel távozom innét.“

Ezután kezét nyujtva fölszállt Frigyes főherczeg és többi kísérelével a fogatokra, mire a jelen voltak hosszantartó éljenkiáltásokba törtek ki, közbe vegyülvén a gyár tűzoltó-bandájának harsona szava. A fölség egy teljes órát töltött a gyárban, mely mindenestre maradandó emléket hagyott hátra. A fölség már tíz év előtti látogatásakor is meglátogatta világhírű gyárunkat s így ez már második látogatása volt, melylyel Zsolnayt kitüntette. Négy óra volt, midőn a gyárból távozott, honnan a Pálya utczán, országuton, az Irgalmas-utczán, Széchenyi-téren és Iskola-utczán át szállására tért vissza.

A második udvari ebéd.

Öt órakor ő fölségénél udvari ebéd volt 57 teritékkel; ez ebéden részt vettek: Frigyes főherczeg, József főherczeg, Galimberti nuncius, gr. Szapáry miniszterelnök, hg. Lobkovitz altábornagy hadtestparancsnok, Dulánszky püspök, Szögyény miniszter, gr. Széchenyi Pal, gr. Jankovich László, Papay osztályfőnök, gr. Zichy Nándor, Desseswffy és Steiner püspökök, Sláby és Fesztl czimz. püspökök, Szász Károly ref. püspök, Vaszary főapát, gr. Pejachevich Tódor, Tarnassi pápai kamarás, Vajda és Rimély apátok, Szeredy kanonok, Teinzmann, Steinitzer, Popovics, Sönsér és Relkovic ezredesek, Troll praelatus, Szeniczey, Latinovits, Vojnits, Hertelendy, Perczel Dezső képviselők, Liskovics Kálmán alezredes, gr. Zichy főhadnagy, Kirstein építőmester, hg. Schönburg százados, Nádassy gondnok, Erreth ügyvédi kamarai elnök, Bánffay közjegyzői kamarai elnök, Lechner főkapitány, Vivenoth százados, gr. Széchenyi Imre, gr. Majláth József, Jekelfalusi ezredes, gr. Apponyi Géza és az udvarhoz tartozó urak.

Az ebéd menüje ez volt:

Potage à la Vefour. — Bouchées à l'Empereur. — Fogoche, sauce béarnaise. — Pièce de boeuf et selle de veau. — Filets de chevreuil aux olives. — Médailles de homards à la mayonnaise. — Sorbet. — Chapons de Styrie, salade, compote. — Cardons à la moëlle. — Charlotte à la parisienne. — Fromages. — Glaces aux ananas et au café. — Dessert.

A lakoma végével ő fölsége cerelet tartott. E közben jelentették a királynak, hogy az indulásra minden készen van.

A király elutazása.

Ő fölsége 6 óra után búcsút vett Dulánszky püspöktől, kihez a palota kapujában, mielőtt a kocsira fölszállt, így szólt:

— Ön bizonyára elfáradt e napokban és kívánja a nyugalmat.

— Főlség, ez könnyűség.

— A templom gyönyörű szép — mondá a király — s minden pompásan sikerült.

Ezután a király a jelenlevők éljenriadala között kocsira szállt s a menet megindult a pályaház felé. Elöl a lovasbandérium, aztán a polgármester és rendőrfőkapitány kocsija, majd a főispáné s ez után jött a király fogata.

A levonulásnál az a hiba történt, hogy a polgármester fogata — nem tudni: kinek a szerencsétlen gondolata folytán — nem az előre meghatározott vonalon, a kir. táblai épület előtt ment el, hanem hirtelen utat tört magának a sűrű emberfalon s a gimnázium épülete előtt hajtatott el, minek természetesen az lón a következménye, hogy az udvari kocsik is mind arra robogtak el.

Beláthatatlan szerencsétlenség származhatott volna ebből; mert a túldoldalt váró közönség egy pillanat alatt, mint a vad ár, az inuensőre rohant megbontva a kordont, majdnem eltiporva az előtte álló iskolás gyermekeket. De a vakul rohanó néptömeget a lefelé robogó kocsik is majdnem letiporták, mert a nép nem látott, nem hallott, csak tört előre s úgy összekeveredett ép az udvari fogatok előtt, hogy kicsi bújja, hogy baj nem történt.

Folyton tartó, lelkes éljenzés kísérte ő fölségét egészen a pályaudvarig, s mint egy villamos áram, futott végig megszakadás nélkül az emberlánczolatlan a zúgó éljenzaj.

Fél hétkor érkezett meg a király a pályaházhoz, a hol a fogadtatáskor jelen voltakon kívül ezúttal még Galimberti nunczius, Brankovich patriárka és Dulánszky püspök is megjelent.

Mikor jelentették, hogy a vonat készen áll, ő fölsége kijött a perronra, a hol Kardos főispán a következő beszédet intézte hozzá:

„Császári és apostoli királyi felség! Legkegyelmesebb urunk és királyunk! Felsőged legkegyelmesebb látogatásának megyénkre és városunkra véghetetlenül örömteljes napjai leáldozóban vannak. Immár itt az időpont, midőn felsőged iránti őszinte szeretettől áradzó sziveinkre a „válasz“ fájó érzete borul: Isten vele! a midőn ennek alattvalói hódolattal kifejezést adunk, engedje hinnünk Felsőged azt, hogy a lefolyt rövid idő alatt ismét szerencsések voltunk felsőged előtt hűségünket a legteljesebb őszinteségben feltárni s kitüntetni, miként a 10 év előtt drága kincs gyanánt osztályrésztünkül jutott legkegyelmesebb elismerést ereklje gyanánt szemünk előtt tartva, az előrehaladás utjáról a viszonyokadta nehézségek daczára sem tértünk le, a közjóra való áldozatkészségünk, munkálkodásunk nem szünetelt s minden igyekezetünk az előrehaladás azon fokának elérésére irányult, melyre a természet szépségeivel megáldott végvidéki városunk a mondott irányokban hivatva van. S midőn e magasbucsú bucsu alkalmával szent eskü gyanánt fogadjunk felsőgednek, hogy buzgó munkálkodással törekszünk felsőged legmagasabb elismerését meghálálni s jövőre is kiérdemelni s hálátelt szívvel fejezzük ki legforróbb köszönetünket a legkegyelmesebb látogatásért, egyúttal azon imaszertű óhajnak adunk kifejezést, hogy a mindenható vezérelje felsőgedet áldásos utjain, legmagasabb családja, királyi háza, édes hazánk és kormányzott népei boldogságára, soká, igen soká s adja nekünk ama kegyelmét, hogy a tiz év előtt kifejezett és megis valósult óhajunk szerint, a boldog királyt boldog alattvalói körében ismét lelkesülten üdvözölhessük itt. Isten vezérelje felsőgedet! Éljen!

Hosszantartó éljenzés után a király szívélyes szavakban adott kifejezést megelégedésének a szép fogadtatásért. „Nagyon meg vagyok elé-

gedve“ így szólt a főispánhoz. Ezután Aidinger polgármesterhez fordulva:

„Köszönöm szíves fáradozásait, jelentse a városnak a szép rend feletti megelégedésemet.“

Majd Dulánszky püspökhöz intézett nyájas szavakat. Még Brankovich patriárkához fordult, aztán szíves köszöntéssel búcsút vett és a jelen voltak lelkes éljenzése közt kúpjába szállt. Mikor a vonat megindult, a király a nyitott ablakból többszörösen köszönt. A harsány éljenzés csak akkor szűnt meg, midőn az udvari vonat az indóházat teljesen elhagyta. A fölséggel utazott Szűgyény László miniszter és a király rendes kísérete. Tizenöt perczel később külön vonaton szintén Fiumébe elutaztak: József főherceg, Szapáry gr. miniszterelnök, Josipovich miniszter, Turkovich államtitkár, Jekelfalussy, Ludvig miniszteri tanácsosok és Pallavicini Ede őrgróf. A fölszálláskor a közönség élénken megéljenezte József főherceget.

Ő fölsége külön udvari vonata.

Ő fölsége az osztrák államvasutak ajándékozta új udvari vonattal jött látogatásunkra.

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a közönség elől oly féltve elzárt külön kocsit, egy szakasz — a hálószoba — kivételével, melyet még a legszebben könyörgőnek sem mutatnak meg, leírhatjuk. Az udvarhoz tartozó tiszt a nagy nehezen megengedett is csak pár pillanatig bocsátotta a kíváncsi riporter szem elé, s majdnem úgy hajszolta át tudósítónkat a két termen s a harmadikba, a hálóba már be sem bocsátotta.

A kívülről oly keveset mutató, a rendes vasuti olivzöld mázzal festett kocsik szaka belül lehető komforttal s e mellett — habár nagyon fönntartásával az egyszerűségben való elegáncziának — pompával van berendezve.

Az ebédlő terem természetesen ó-német stílusú nehéz tölgyfa-burkolatával, egyszerű, kapaszkodó karmu, masszív asztalával, a körülötte álló magas, faragott, ezimeres hátú székeivel — igaz királyi izlésre vall. Nehéz chamois kárpitok védik a legmagasabb utast a nap hevéitől, s a keresztül szűrődő napsugár ő fölsége — a koronás asszony elragadó vonásait vonja glóriába.

Aztán a salon. Elhangzik a lépés-zaj a tenyérnyi vastag perzsa szőnyegen, mintha megannyi választott járna rajta, hallatlan suhanván a királyi salon néma csöndjében. Olive és bordeaux pluche nagy stíluszerű támlányok dülnek hatalmas hátukkal a kupé selyem falának. Középpütt 3 lábú mahagoni asztalon ő fölsége családtagjainak kepei. A sarokba állított fekete, aranyozott fából való játszó asztal egészíti ki az elegáns, egyszerű butorzatot. Nagy aranycsillár szórja száz meg száz gyertyáinak fényét az aranyos czirádkkal hintett plafondról.

Ajándéknak szép. Méltó jele az alattvalói hódoltnak, s az a fölirat, mely a domboru családí ezimeres kocsik belső ajtaján aranyos betűkőn hirdeti, hogy mily ragaszkodással viseltetik népe a koronás király iránt: bizonyára emlékeztetni fogja őt, hogy hű és hódoló népe örömmel látja királyának meg úton is otthoni érzését.

Mai számunk a király napok alatt szünetelő munka miatt a rendes időnél később jelent meg, s a nagy anyag-halmaz több közleményt is kiszorított belőle, miket a jövő számunkban közlünk. **Múlt számunkhoz** csatolt **Emléklap**, mely a székesegyház történetét, részletes leírását, fölszentelés aktusának hiteles közlését, az ujjáépítők életrajzát, az erekljék fölsorolását stb. tartalmazza, s a szöveget több illusztrációval kíséri: 10 krajczárjával kapható kiadóhivatalunkban. Az ünnepségek részletes leírását tartalmazó mai számunk a rendes áron, 8 krért kapható.

HIREK.

— **(A király jótékonycélú adományai.)** Ő fölsége 1800 forintot juttatott a városi hatósághoz jótékonycélú adományként, még pedig: 1000 forintot a pécsi szegények-, 500 forintot a Matessa-féle intézet-, 150 forintot a Rudolfinum- és 150 forintot a szegényház számára.

— **(Frigyes főherceg, mint vendég.)** Frigyes főherceg itt tartózkodása alatt a Littke család vendége volt, mely családot a főherceg leereszkedő nyájassága és kedves modora rendkívül elbájoalta. Teljesen otthon érezte magát, mitöbb gyakrabban társalgott a család környezetében, a hol teljesen fesztelentül érezte magát. Szombaton a pezsgőgyár nagyszerű pin-czelhelyiségeit tekintette meg, a hol teljes három órát töltött, s a mint ő kijelentette annál is inkább érdeklődik az ilyen gyárak iránt, miután ő maga is bortermelő. A „Sport“ pezsgőt igen megdicsérte, sőt még a francia pezsgő elé is helyezte. E pezsgő különben ő fölségének is igen izlett, Frigyes főherceg ezenkívül még ritka kitüntetésben is részesítette a családot, a mennyiben az általa adott dejeunerre, a melyen Lobkovitz herceg, Fejérváry báró miniszter és Kardos Kálmán főispán is hivatalosak voltak: meghívta az egész Littke családot, jobbára Littkénéé Aidinger Riza urhölgyet ültetvén, a kivel az egész dejeuner alatt igen szívélyesen társalgott megigérvén egyúttal, hogy ezentul a pezsgőt mind tőle hozatja. Midőn a főherceg elutazott, újból fölkereste a családot, melynek szíves vendégszeretetét megköszönve, még egyszer búcsút vett, s elhagyta városunkat.

— **(Csáky miniszter a tanintézetekben.)** Hétfőn reggel 8 óra 15 perczkor gr. Csáky miniszter a jogakadémiát látogatta meg. A jogtanárok dr. Mutschenbacher Viktor senior vezetése alatt a kapuban várták a minisztert, kit rövid üdvözlés után a díszterembe kísérték. Itt dr. Mutschenbacher ünnepélyesen üdvözölte a minisztert, ki erre e sokat jelentő választ adta: „Örülök, hogy megismerhetem a pécsi püsp. jogakadémiát, melyről már tegnap örövendve hallottam, hogy szépen virágzik. Hallgatóinak száma azt bizonyítja, hogy valóban bégzagot pótol, s ezt jövőre még inkább fogja tenni, mert a jogi szakoktatásnál közeli reformja a jogakadémiának fog kedvezni, mivel a kötelező szigorlatok, mint qualificatio megszüntetésével, azok hallgatóinak száma szaporodni fog. Remélem, hogy a tanári kar, mely eddig is minden tőle telhetőt megtett, ezután is mindent meg fog tenni, hogy intézetük hivatását betöltse.“ Azután a lyceum épületét s helyiségeit nézte meg. Megtekintette a könyvtárt, a tantermeket, megfordult a jogászok olvasó körében s a tapasztaltak fölött teljes elismerését nyilvánítva, a tanítóképző intézet helyiségeibe indult s háromnegyed 9 után Wolafka apát min. osztálytanácsos kíséretében eltávozott. Innét a miniszter a főgimnáziumba hajtatott, hol Incedy Dénes igazg. kalauzolása mellett megtekintette az intézetet. A rajzteremben a gimnáziumi dalárda énekelt egy indulót dr. Ágh Timót vezetése mellett, mely ének rendkívül megtetszett a miniszternek. Ezután kérdezősködött az intézeti igazgatótól a tanári-kar és tanuló ifjuság létszámáról, megtekintette az egyes tantermeket, s miután legnagyobb megelégedését kifejezte; lehajtatott dr. Wolafka osztálytanácsos kíséretében a helybeli főreáliskolába, a hol szintén tüzetesen megtekintette az intézetet. A rajzteremben főleg Irinyi rajtanár által készített rajzok és festmények keltették föl a miniszter figyelmét, s ki is fejezte elismerését. A fizikai tanteremben is hosszabb ideig időzött. A távozásnál megjegyezte, hogy rajta van, miszerint idővel a gimnázium és reáliskola egyesütesék. Itt is legnagyobb megelégedésének adott kifejezést. Inuen a Miasszonyunkhoz címzett zárdába hajtatott, hol a növendékek fehérbe öltözve fogadták az érkező minisztert. Távozásakor kijelentette, hogy az intézetben uralkodó rend és tisztaság föltte kellemes benyomást gyakorolt reá. S ezzel befejezván szemléjét az iskolák fölött; lakására hajtatott, a honnan rövid idő mulva sietett a templom fölszentelési ünnepélyére.

* — **Bálnaóriás.** Röhl Gusztáv hajóskapitány e napokban érkezik városunkba és a buzatérén állítja föl kiállítását, melyben a legnagyobb bálna-óriás esontváz (82 láb hosszú, a fej maga 2000 kigramnál nehezebb) lesz látható. Az állatvilág e csodája megtekintését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Fölhívás előfizetésre.

Néhány nap mulva befejeztük ezen év első félévét.

Ezen alkalommal kérjük a tisztelt előfizetőinket, és mindazokat kik előfizetőink sorába lépni óhajtának, miszerint az előfizetési pénzeket idejekorán beküldeni sziveskedjenek, nehogy a késedelem zavarra adjon okot.

Ezuttal pedig szólunk a hátralékosainkhoz.

Ha tudnák az illetők, hogy mily áldozatokkal jár egy hetenkint kétszer megjelenő lap szerkesztése és kiadása, ha tudnák, hogy mennyi szellemi és technikai munka vétetik igénybe egy-egy szám megjelentetésénél: úgy bizonyára nem késnének az esedékes előfizetési pénzek rendszeres beküldésével és nem nehezednének teherként az amugy is küzdelemmel főnálló vidéki hírlapirodalomra.

Lapunk mint eddig, úgy ezentul is hetenkint kétszer (szerdán és szombaton) fog megjelenni legalább 8 oldalnyi terjedelemben, előfizetési ár pedig marad az eddigi:

egy évre . . . . . 6 frt — kr.
félévre . . . . . 3 frt — kr.
negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hazafias tisztelettel

A „Pécsi Figyelő“

(„Pécsi Hírlap“)

kiadóhivatala.

KÖZGAZDASÁG.

— (A pécsi sertéshizlaldában) f. hó 10-én a sertés állomány: 296 drb kövér, 2091 drb félkövér, 1675 drb sovány, 638 drb süldő sertés volt. Árak: kövér válogatott minőség szerint 44—45 kr. kilogrammonként, páronkénti 45 kilogramm élet leszámítással; süldők 30—33 kr. kilogrammonként élősúlyban. Kukoricza 7 frt — kr. m.-m., árpa 7 frt 50 kr. m. m. Darálás 50 kr. m. m.

Laptulajdonos:

NAGY FERENCZ.

Felelős szerkesztő:

HAKSCH LAJOS.

NYILT-TÉR.)*

RIBAY

„Nemzeti kávéháza“
PÉCSETT.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint f. hó 20-tól kezdve saját termelésű

kis-szókói óboraimat

palaczkozva kávéházamban elárusítom.

Eredeti

SELTERS-VIZ

Kellemes természetes asztali- és gyógy-víz (Nassau), mely elnyálkásodás-, hurut-, rekedtség-, hólyag- és gyomor-bajokban jónak bizonyult.

Tessék határozottan „Eredeti“ Selters-vizet kérni, mely kupakkal, vignetéval és a dugón „Eredeti“, felirattal van ellátva. — Raktáron mindenütt.

Seltersi vizszállítás Selters-Weiburgban (Nassau)

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

ELVESZETT.

Egy arany óraláncz

hétfőn este háromnegyed nyolcz órakor, papnövelde- és megye-utca között, elveszett. A becsületes megtaláló, a ki azt a rendőrségnél átadja, illő jutalomban részesül.

Hirdetések:

Korcsma bérbeadó!

Pécsett, a sátoztábor málomi részén, a sarkon lévő

korcsma, szatócsüzlet és tőzsdével

azonnal bérbe vehető.

Bővebbet *Saska Mártonnál*, Fehérvár-utca 9. sz. a., a honvéd-laktanya átellenében.

Egy jó házból való fiu

tanonczul

azonnal felvétetik

Lill István

fűszerkereskedésében Pécsett futca 6. sz.

68 sz.

1891.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 152. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. bíróság 16963/1890. számú végzése által Rézbányai János végrehajtató javára Toth Pál és neje ellen 126 frt 23 kr. tőke, ennek 1890. év Szeptember hó 5. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 27 frt 28 kr. perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 400 frtra becsült 1 drb. fedules és 1 drb. fedélnélküli kocsiból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a 265/1891 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Pécsett szigeti országúton leendő eszközésére 1891-ik évi június hó 27. napjának délután 5. órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek lesz kifizetendő.

Kelt Pécsett 1891-ik évi június hó 14-én.

Vitalyos Imre,

kir. bírósági végrehajtó.

Vendéglő-eladás!

Pécsett, irgalmasok-utca 8. sz. a. lévő

a **Prófétához** czimzett vendéglő helyiségek,

felszereléssel együtt, azonnal eladók vagy esetleg bérbeadók.

Közelebbi feltételek az Európa kávéházban megteudhatók.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseinek** gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a legrészletesebb és e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ **kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak** bőségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A **kereskedő, az iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, **annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem.** Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni**, fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., $\frac{1}{4}$ évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettá jóságánál nemcsak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de meg egészsége érdekében is ügyeljen minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden kétélyt kizáró legyen. Teljes meggyugvással és bizalommal használható a

„Les dernieres Cartouches“

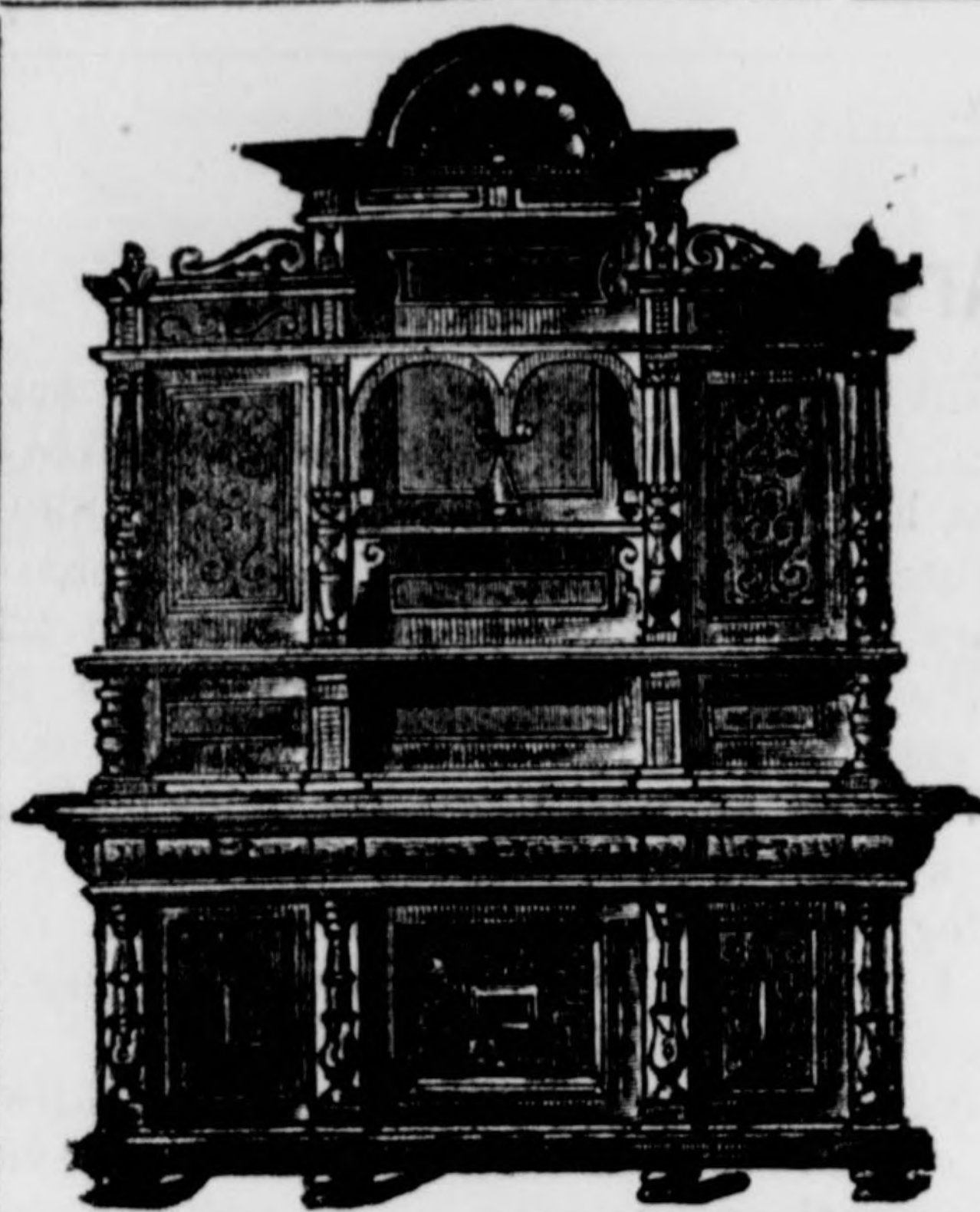
BRAUNSTEIN FRÉRES

párisi gyárából. 65. BOULEVARD EXELMANS

valódi cigarettapapír, melynek kitűnő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemcsak egyformán finom, de mennyiségre nézve is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztó közönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik czégük nevét kinyomni, a mit pedig a tisztas gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírnak kezdetben eljes lapszámait és annak minőségét is leszállítják és kevesebb, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les derniers Cartouches“ jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyítottan jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Együttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papírosunk czimlapján czégünk neve áll

BRAUNSTEIN FRÉRES

Cigarettapapírunk és hüvelyekünk gyári raktára Bécsben, I. Schottenring 25. sz. alatt létezik. Valódi francia „Les dernieres Cartouches“ papír és az ebből készült hüvely Pécsett kapható Alt és Böhm és Reinfeld A. uránál.

ZSOLNAY IMRE-butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETT!

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerű berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű **fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytartók**, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

A Pesti Hirlap 40,000 példányban jelenik meg.

PESTI HIRLAP

naponként 16—20 oldal terjedelmű,

pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilap.

Munkatársai közt vannak Magyarország elsőrangú publicisztái és szépirodalmi írói.

A lap állandó előfizetői — habár ha vonkint ujtják is meg előfizetéseiket —

**karácsonyi ajándéku kapják
a Pesti Hirlap nagy képes naptárát.**

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy hóra 1 frt 20 kr.

Rendes zenemellékletek.

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal:

Budapest, V. ker., nádor-utca 7. szám.

Végkiárulás!

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására juttatni, hogy helyben 23 év óta fennálló üzletemtől visszavonulok, miért is készletben lévő összes **inga-, francia-, szalon-, éjjeli-, világító-, ébresztő-**, valamint jól kipróbált ezüst és arany **zsebóráimon** a beszerzési áron alul is túladok.

Ez alkalommal

végkiárulásra

kerülnek a legjobb minőségű látszerék, u. m.: szemorvosok által legjobban ajánlott finom szemüvegek, csiptetők, színházi-, utazó-, tengerészeti- és tábori-látszövek, ugy szintén nagyító üvegek, távesövek, mikro- és teleskopok, továbbá legjobb gyártmányu rajzeszköz-készletek, valamint mérnökök és építészeknek való összegombolyítható mértékszallagok; nemkülönben nagy választékban kaphatók: ablakra, szobákba, fürdőkbe, orvosoknak való hőmérők, gazdasági használatra alkalmas légsúlymérők megvizsgált bor-, must-, cukor-, fagyalt-, pálinka-, lug- és vízmérők, végül nagy választék áll rendelkezésre a legfinomabb emberi műszemekből.

Midőn a n. t. közönségnek a hosszú időn át tapasztalt bizalomért mély köszönet mondok, egyúttal bátorodom a kedvező vásárlási alkalmat becses figyelmébe ajánlani s szíves látogatását kérni.

Pécsett 1891. június hó.

Teljes tisztelettel

Wurster Antal

órák és látszerész.

DABOGÁS

Budapesten, Podmaniczky-utca 15. sz. a. tanfolyamokat tartok dagogók számára. — Prospectus díjmentes. Presting, beszédgyógyintézeti igazgató. Kívánatra ellátás.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható Ait és Böhm kereskedésében Pécssett.